

Bestuurdersaansprakelijkheid
onder het WVV

27.08.2021

Rik Galle

1

Bestuurdersaansprakelijkheid onder het WVV.
Rik Galle

2021

2

Inleiding.

© 2021 Deloitte Legal

3

3

Inleiding: reden van de hervorming en voorgeschiedenis.

• Waarom hervormen?

–Internationaal:

- Het vennootschaps- en verenigingsrecht opnieuw tot attractief geheel maken.

–Binnenlands:

- Efficiënt werkinstrument voor ondernemingen.

• Belgisch Centrum voor Vennootschapsrecht.

–“*De modernisering van het vennootschapsrecht / la modernisation du droit des sociétés*”, Brussel, Larcier, maart 2014, 446p.

–BCV Beleidsnota: “Een modern Wetboek van vennootschappen en verenigingen”, juli 2015

–Kamercommissie voor handels- en economisch recht

–“*Gedachtewisseling met de Minister van Justitie en met deskundigen van het BCV over de modernisering van het vennootschapsrecht*”, 3 december 2015

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 4

4

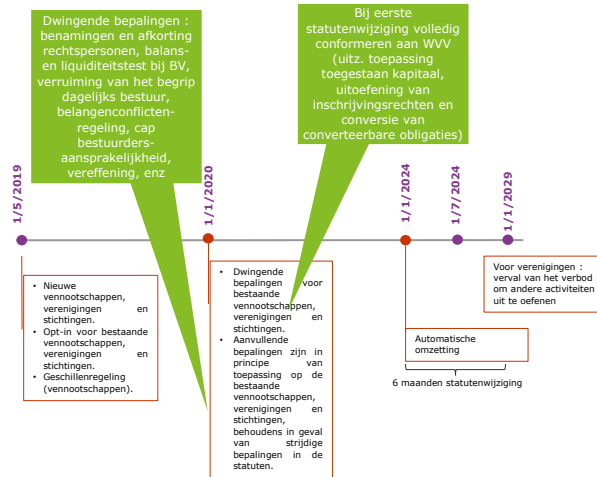
Inleiding: reden van de hervorming en voorgeschiedenis.'

- Indiening in de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 4 juni 2018.
- Goedkeuring door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 28 februari 2019.
- Wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en houdende diverse bepalingen (Belgisch Staatsblad van 4 april 2019).
- Koninklijk Besluit van 29 april 2019 tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (Belgisch Staatsblad van 30 april 2019).
- Wet van 17 maart 2019 tot aanpassing van bepaalde federale fiscale bepalingen aan het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (Belgisch Staatsblad van 10 mei 2019).

Inwerkingtreding / overgangsrecht.

Inwerkingtreding – overgangsrecht.

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 7

7

Inwerkingtreding – overgangsrecht.

Specifieke regeling voor bestuurdersaansprakelijkheid : vanaf 1 mei 2019 of 1 januari 2020 (artikel 39, § 6).

"(...) De artikelen 2:56 tot 2:58 worden van toepassing op schadeveroorzakende feiten die plaats vinden na de datum waarop het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen overeenkomstig paragraaf 1, eerste of tweede lid, op de betrokken rechtspersoon van toepassing wordt. (...)"

Datum van inwerkingtreding : op alle schadeverwerkende feiten die plaats vinden vanaf de dag waarop het WvV van toepassing wordt op de betrokken vennootschap.

⇒ Op alle schadeverwekkende feiten die plaats vinden vóór de dag waarop het WvV van toepassing wordt op de betrokken vennootschappen, is het Wvenn en de V&S-Wet van toepassing.

⇒ Ingevoerd bij amendement nr. 450.

⇒ Grondslag : Cassatie arrest van 14 november 2014 : de vordering tot schadevergoeding ontstaat op de dag dat het schadeveroorzakende feit gepleegd werd.

⇒ Gevolgen :

- voor nieuwe vennootschappen, verenigingen en stichting opgericht na 1 mei 2019 : WvV van toepassing.
- voor bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen : combinatie van de regels voorzien in Wvenn respectievelijk de V&S-Wet en de nieuwe regels voorzien in WvV. Bij de beoordeling dient rekening gehouden te worden met de dag waarop de schadeverwekkende feiten gepleegd werden.

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 8

8

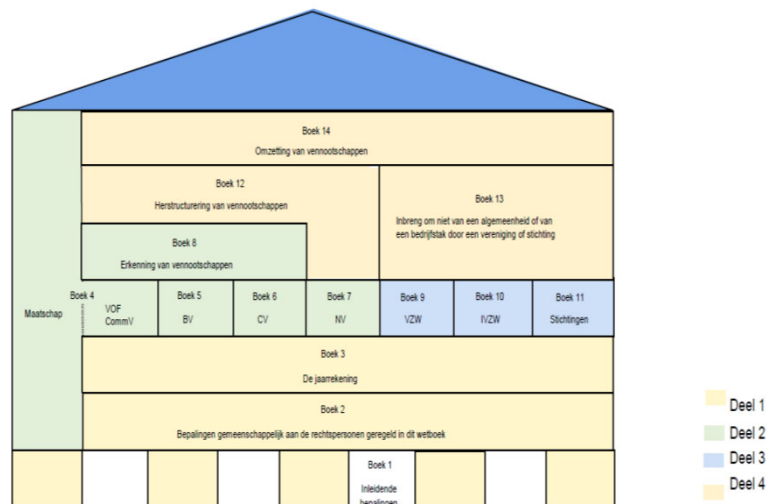
Krachtlijnen van het nieuwe WVV.

© 2021 Deloitte Legal

9

9

Structuur van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 10

10

Algemene krachtlijnen.

11

Afschaffing van de werkelijke zetelleer / IPR.

Afschaffing van de werkelijke zetelleer.

- Plaats waar de maatschappelijke zetel gevestigd is, bepaalt de lex societatis
- In het vennootschapsrecht is de werkelijke zetel leer niet langer relevant
- Mogelijkheid van grensoverschrijdende omzetting van de rechtsvorm (immigratie en emigratie)

Randbemerking :

- Link met faillissementswetgeving (oud artikel 530 WVenn => artikel XX.224 WER)
- Link met fiscaal recht

12

Overzicht BV en NV

BV	NV	BV én NV
Afschaffing kapitaalconcept geen minimale inbreng vereist	Kapitaalconcept blijft behouden min. 61.500 EUR	<ul style="list-style-type: none"> • Afschaffing dubbele mandaten (dwingend vanaf 01/01/2020) • Vaste vertegenwoordiger = verplicht één natuurlijke persoon (dwingend vanaf 01/01/2020) geen hoedanigheidsvereiste • Aandelenregister: aantal verplichte vermeldingen (dwingend vanaf 01/01/2020) o.a. statutaire overdrachtsbeperkingen • Eénhoofdigheid op niveau aandeelhouderschap en bestuur mogelijk rechtspersoon kan enige aandeelhouder zijn • Statutair bestuurder + statutair opvolgend bestuurder mogelijk • Maximumbedragen voor bestuurdersaansprakelijkheid (lichte fout) • Intermdividend indien statutair voorzien • Ontslagbescherming wordt mogelijk opzegtermijn / opzegvergoeding • Dagelijks bestuur • Verstrekt financieel plan • Soepeler regeling inkoop eigen aandelen
Dubbele uitkeringstest bij o.a. dividenden, tantièmes, inkoop, etc. <ul style="list-style-type: none"> • Nettoactiefest (AV): uitkering mag niet tot gevolg hebben dat EV negatief wordt • Liquiditeitstest (bestuursorgaan): vennootschap moet na uitkering nog in staat zijn haar opeisbare schulden te betalen over een periode van min. 12 m 	Geen dubbele uitkeringstest	
Aangepaste criteria alarmprocedure EV is negatief geworden of dreigt negatief te worden worden OF onzeker dat vennootschap in staat zal zijn om min. 12 maanden haar opeisbare schulden te voldoen	Oude criteria alarmprocedure blijven behouden (EV < ½ kapitaal; EV < ¼ kapitaal)	
Besloten karakter = principe (wettelijke uitzondering: vrije overdracht aan bevoorrechte categorieën) Statutair: soepeler of strengere overdrachtsregeling Aandeelhoudersovereenkomst: enkel strengere regeling	Vrije overdraagbaarheid aandelen = principe Overdrachtsbeperkingen kunnen voorzien worden (statutair of aandeelhoudersovereenkomst) – 6 m	
Bestuur: diverse mogelijkheden <ul style="list-style-type: none"> • raad van bestuur (collegiaal bestuur) • Meerdere bestuurders (elk afzonderlijk bevoegd) • enig bestuurder Duur: bepaalde of onbepaalde duur	Bestuur: diverse mogelijkheden <ul style="list-style-type: none"> • raad van bestuur (collegiaal bestuur) : max duur 6j • enig bestuurder : bepaalde of onbepaalde duur – statutair of buiten de statuten • duaal bestuursmodel met directieraad en raad van toezicht (max duur: 6 jaar) 	
Benoeming statutair of buiten de statuten	Geen uittredingsrecht mogelijk	
Uittredingsrecht kan statutair voorzien worden		

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 13

13

Algemene bestuurders- aansprakelijkheid op grond van het Wetboek van Vennootschappen.

© 2021 Deloitte Legal

Presentation title
[To edit, click View > Slide Master > Slide Master] 14

14

Inleiding.

15

Algemene principes aansprakelijkheidsrecht : vaak vergeten.

Aansprakelijkheid

=

herstel in natura/
gedwongen uitvoering

of

vervangende schade-vergoeding

16

Regime inzake bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen.

Gewone bestuursfout.
Onrechtmatige daad.
Inbreuk op het WVenn of de statuten.

17

Gewone bestuursfout

De contractuele aansprakelijkheid van de bestuurder voor tekortkomingen in de normale uitoefening van zijn bestuurstaak.

Grondslag?	Art. 527 W.Venn. (NV – per analogie CommVA) / Art. 262 W.Venn. (BVBA) / Art. 408, eerste lid, W.Venn. (CVBA)
Wie?	De vennootschap / de curator (vordering als element van de boedel).
Vordering?	<i>Actio mandati</i> door de algemene vergadering (uitzondering: minderheidsvordering (1%-10%)).
Voorwaarden?	<ul style="list-style-type: none"> • Fout tijdens bestuursmandaat. <ul style="list-style-type: none"> → het niet naar behoren uitvoeren van de bestuurstaak. → handeling van de bestuurder gaat in tegen het vennootschapsbelang. <p>Criteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitoefenen van de bestuurstaak: resultaatsverbintenis. - wijze van uitoefening van de bestuurstaak: middelenverbintenis. <ul style="list-style-type: none"> → normaal zorgvuldig en diligent bestuurder in dezelfde omstandigheden (marginale toetsing) <ul style="list-style-type: none"> • Contractuele schade (voorzienbare schade). • Causaal verband tussen de fout en de schade.
Enkele voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> • Absenteïsme of het verwaarlozen van het bestuur • Onvoldoende toezicht houden op een gedelegeerde bestuurder • Overdreven uitgaven doen of bezoldiging toekennen • De vennootschap concurrentie aandoen • Niet-betaling van bepaalde schuldeisers • Doeloverschrijding (b.v. zekerheidstelling) • Nastreven eigen belang bestuurder • Verderzetting van een deficitaire activiteit

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 18

18

Onrechtmatige daad.

De burgerlijke aansprakelijkheid van een bestuurder voor inbreuken op de algemene zorgvuldigheidsnorm.

Grondslag?	Art. 1382 ev. B.W.
Wie?	Bestuurders <i>sensu lato</i> t.o.v. : <ul style="list-style-type: none"> • de vennootschap / curator (samenloopproblematiek). • derden in contractueel verband met de vennootschap (quasi-immuniteit uitvoeringsagent). • "zuivere" derde.
Vordering?	<ul style="list-style-type: none"> • Fout – criterium = normaal zorgvuldig en diligent bestuurder in dezelfde omstandigheden MAAR vermoeden van fout bij o.a. inbreuk op Wetboek van vennootschappen of de statuten (zie hierover hierna meer). • Schade. • Causaal verband tussen de fout en de schade.
Voorwaarden?	<ul style="list-style-type: none"> • OD van een orgaan binnen zijn bevoegdheid wordt in principe toegerekend aan de rechtspersoon. • OD van de rechtspersoon wordt niet noodzakelijk toegerekend aan zijn bestuurders. <ul style="list-style-type: none"> → indien de bestuurder zelf een OD daad beging, kan hij <i>in solidum</i> aansprakelijk worden gesteld.
Enkele voorbeelden.	<ul style="list-style-type: none"> • Precontractuele fouten, zoals bv. het misleiden van derden inzake de financiële toestand van de vennootschap • Inbreuken op het Wetboek van vennootschappen, bijzondere verplichtingen bestuurders of de statuten • Verderzetting van een deficitaire activiteit zonder redelijk uitzicht op herstel • Voeren van een nep-boekhouding met uitsluitend doel de vennootschap leeg te zuigen

Inbreuk op het W.Venn. of de statuten.

De (hoofdlijke) aansprakelijkheid van de bestuurder voor het schenden van het W.Venn. of de statuten van de vennootschap.

Grondslag?	Art. 528 W.Venn. (NV) art. 263 W.Venn. (BVBA) art. 408, tweede en derde lid (CVBA)
Wie?	Bestuurders <i>sensu stricto</i> , leden van het directiecomité en vaste vertegenwoordigers t.o.v. de vennootschap / curator / derden.
Vordering?	<ul style="list-style-type: none"> • Fout tijdens bestuursmandaat → vermoed in hoofde van elke bestuurder i.g.v. schending van de wet of de statuten. • Schade. • Causaal verband tussen de fout en de schade → wordt <u>soms</u> ook wettelijk vermoed.
Voorwaarden?	"Wat overtredingen betreft waaraan zij geen deel hebben gehad , worden de bestuurders en de leden van het directiecomité slechts ontheven van de aansprakelijkheid bepaald in het eerste en het tweede lid indien hun geen schuld kan worden verweten en zij die overtredingen, naar gelang van het geval, hebben aangeklaagd op de eerste AV of op de eerstkomende zitting van de RvB nadat zij er kennis van hebben gekregen" (Artikel 528 in fine, W.Venn.)
Enkele voorbeelden.	<ul style="list-style-type: none"> • Geen bestuursvergaderingen of algemene vergaderingen houden of er niet aan deelnemen • Vereiste wettelijke bekendmakingen nalaten • Niet naleven belangenconflictprocedure (cfr. <i>infra</i>) • Alarmprocedure niet toepassen (cfr. <i>infra</i>) • Aanwending van vennootschapsmiddelen voor persoonlijk voordeel • Ten onrechte een verlieslatende activiteit verderzetten • Niet/laattijdig neerleggen van jaarrekening

Regime inzake bestuurdersaansprakelijkheid onder de V&S Wet.

21

Algemeen.

Geen specifieke V&S-bepalingen inzake bestuurdersaansprakelijkheid :

- Artikel 14: "De vereniging is aansprakelijk voor de fouten die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden of aan de organen waardoor zij handelt"
- Artikel 14bis: "Onverminderd artikel 26septies gaan de bestuurders geen enkele persoonlijke verplichting aan inzake de verbintenissen die de vereniging aangaat"
- Artikel 15: "De personen die met het dagelijks bestuur zijn belast, gaan geen enkele persoonlijke verplichting aan inzake de verbintenissen die de vereniging aangaat"

➤ Niettemin is het principe: individuele aansprakelijkheid van (dagelijks) bestuurders en gevolmachtigden bij fout, schade en causaal verband

Bezoldigd versus onbezoldigd karakter?

Zelfstandige versus werknemer?

22

Geen specifieke V&S-bepalingen inzake bestuurders-aansprakelijkheid.

Interne aansprakelijkheid =
aansprakelijkheid t.o.v. de VZW

Wordt ingesteld door de VZW (RVB of AV?)

1. **Schending van wettelijke of statutaire regel:** resultaatsverbintenis
2. **Bestuursfout:** inspanningsverbintenis
  - Het criterium van de goede huisvader: normaal voorzichtig en vooruitziende bestuurder geplaatst in dezelfde omstandigheden
  - Marginale toetsing: enkel indien kennelijk buiten de grenzen
  - Geplaatst in dezelfde omstandigheden

Voorzienbare schade

Exoneratie/vrijwaring

Kwijting

© 2021 Deloitte Legal

Externe aansprakelijkheid =
aansprakelijkheid t.o.v. derden

Quasi-immuniteit van de uitvoeringsagent

- o Niet voor precontractuele fout
- o Niet voor misdrijf

1. **Onrechtmatige daad**
  - Schending wettelijke norm: resultaatsverbintenis
  - Schending algemene zorgvuldigheidsplicht
    - Het criterium van de goede huisvader: normaal voorzichtig en zorgvuldig persoon geplaatst in dezelfde omstandigheden
    - Marginale toetsing: enkel indien kennelijk buiten de grenzen
    - Geplaatst in dezelfde omstandigheden

Voorzienbare en niet-voorzienbare schade

Exoneratie/vrijwaring

Bestuurdersaansprakelijkheid 23

23

Voorbeelden van fouten.

Aansprakelijkheid wegens bestuursfouten (intern)

Administratieve verwaarlozing
Contracten aangaan tegen nadelige voorwaarden
Onvoldoende toezicht op de dagelijks bestuurder
Nalaten een brandverzekering af te sluiten
Niet-uitvoering van contracten gedogen
Handelingen stellen als vertegenwoordiger zonder intern geldige beslissing

Aansprakelijkheid wegens inbreuken op de wet (intern en extern)

Laattijdige opmaak van de jaarrekening en de begroting
Onregelmatige boekhouding
Vermenging vermogen VZW en persoonlijk vermogen
Het niet-respecteren van het inzage-recht van de leden

Aansprakelijkheid wegens schending algemene zorgvuldigheid (intern en extern)

SABAM
Niet betalen van RSZ-bijdragen / niet systematisch doorstorten van bedrijfsvoorheffing
Niet betalen van loon
Voorzetten van kennelijk verlieslatende activiteit
Verbintenissen aangaan waarvan men weet/diende te weten dat de VZW deze niet kan uitvoeren

Aansprakelijkheid wegens inbreuken op de statuten (intern en soms extern)

Handelen buiten het statutaire doel
Niet-naleven van de bevoegdheidsdelegaties
Toekenning van bezoldigingen in strijd met statuten

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 24

24

Bijzondere aansprakelijkheid BV, BTW en RSZ.

Niet-betaling **BV** of **BTW** ten gevolge van fout, waarbij een **vermoeden van fout** bestaat indien:

- minstens 3 vervallen schulden niet betaald zijn binnen 1 jaar (maandelijke betaler)
- minstens 2 vervallen schulden niet betaald zijn binnen 1 jaar (trimestriële betaler)

- Vermoeden is weerlegbaar, doch te leveren door de bestuurder
- Vermoeden is niet van toepassing indien niet-betaling het gevolg is van financiële moeilijkheden die geleid hebben tot gerechtelijke reorganisatie, faillissement of gerechtelijke ontbinding

Artikel 40ter van de **RSZ**-Wet: bevat grond voor bestuurdersaansprakelijkheid indien men bv. onjuiste gegevens betreffende schuldenaren van de VZW (klanten, derden en hun schuld) overmaakt aan de inningsinstelling

Enkel voor (I)VZW's in de zin van artikel 17, §3 VZW-Wet (vereenvoudigde boekhouding)

- Overschrijding van min. 2 drempels:
  1. Equivalent van 5 FTE's over het jaar
  2. EUR 312.000 aan andere dan uitzonderlijke ontvangsten, exclusief de BTW
  3. Balanstotaal van EUR 1.249.500

25

Bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

26

Inleiding.

27

Fundamenten van het nieuwe WVV recht.

Eenvormige gronden voor bestuurdersaansprakelijkheid.

- Boek XX WER => alle ondernemingen, inclusief rechtspersonen, inclusief VZW (sinds 1 mei 2018).
- Boek 2 WVV => alle rechtspersonen, inclusief VZW.
- WIB en WBTW : blijft onveranderd.

- Opmerking:
  - Geen onderscheid bezoldigd of onbezoldigd (wel relevant voor onderneming of niet).
  - Geen werknemer (bevestiging rechtspraak).
  - Cap op de bestuurdersaansprakelijkheid (behoudens uitzonderingen).

28

Algemene regel : artikel 2:56 WVV.

© 2021 Deloitte Legal

29

29

Algemene regel voor bestuurdersaansprakelijkheid (artikel 2:56 WVV).

Aansprakelijk voor elke beslissing, daad of gedraging die zich kennelijk buiten de marge bevinden waarbinnen normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurders, geplaatst in dezelfde omstandigheden, redelijkerwijze van mening kunnen verschillen. (marginale toetsing (artikel 2:56, lid 1, WVV)

- Kennelijk verkeerde beslissingen of nalatigheden in de uitoefening van hun opdracht.
- Overtredingen van de wet of de statuten.

Toepassingsgebied van de vordering.

Zowel jegens de rechtspersoon als jegens derden, voor zover de begane fout een buitencontractuele fout is (artikel 2:56, lid 1, WVV).

Toepassingsgebied razione personae.

bestuurder, de dagelijks bestuurder en alle andere personen die ten aanzien van de rechtspersoon werkelijke bestuursbevoegdheid hebben of hebben gehad (artikel 2:56, lid 1, WVV juncto artikel 2:51 WVV).

Artikel 2:51 WVV : "Elk lid van een bestuursorgaan of dagelijks bestuurder is tegenover de rechtspersoon gehouden tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak".

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 30

30

Algemene regel voor bestuurdersaansprakelijkheid (artikel 2:56 WVV).

Aansprakelijk voor elke beslissing, daad of gedraging die zich kennelijk buiten de marge bevinden waarbinnen normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurders, geplaatst in dezelfde omstandigheden, redelijkerwijze van mening kunnen verschillen. (marginale toetsing (artikel 2:56, lid 1, WVV))

Onderscheid naargelang van het bestuursmodel.

- **Indien college (artikel 2:56, lid 2, WVV)** : aansprakelijkheid voor beslissingen of nalatigheden = HOOFDELIJK.

- **Indien geen college (artikel 2:56, lid 3, WVV)** : aansprakelijkheid is slechts HOOFDELIJK, indien er een overtreding is van het WVV of van de statutaire bepalingen. In alle andere gevallen zijn de bestuurders individueel aansprakelijk.

31

Algemene regel voor bestuurdersaansprakelijkheid (artikel 2:56 WVV).

Aansprakelijk voor elke beslissing, daad of gedraging die zich kennelijk buiten de marge bevinden waarbinnen normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurders, geplaatst in dezelfde omstandigheden, redelijkerwijze van mening kunnen verschillen. (marginale toetsing (artikel 2:56, lid 1, WVV))

Bevrijding van de aansprakelijkheid.

=> geen deelname aan de fout + melding van de beweerde fout aan alle andere leden bestuursorgaan + notulering (melding en bespreking) indien college,

Artikel 2:56, lid 4, WVV :

"(...) Wat fouten bedoeld in het tweede en derde lid betreft, waaraan zij geen deel hebben gehad, zijn zij evenwel van hun aansprakelijkheid ontheven indien zij de beweerde fout hebben gemeld aan alle andere leden van het bestuursorgaan, of, in voorkomend geval, aan het collegiaal bestuursorgaan en aan de raad van toezicht. Indien zij gebeurt aan een collegiaal bestuurs- of toezichtorgaan, wordt deze melding, evenals de bespreking waartoe zij aanleiding geeft, opgenomen in de notulen. (...)"

32

Wettelijke begrenzing van de omvang van de bestuurdersaansprakelijkheid.

© 2021 Deloitte Legal

Presentation title 33
[To edit, click View > Slide Master > Slide Master]

33

Wettelijke begrenzing van de omvang van de bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen.

34

Wetboek van Vennootschappen.

Geen wettelijke of gerechtelijke grondslag voor een begrenzing van de omvang van de bestuurdersaansprakelijkheid.

Algemene regel : omvang van de schade : schade veroorzaakt door de foutieve handeling, al dan niet duidelijk omschreven in WVenn, WER of bijzondere wetgeving.

Wettelijke begrenzing van de omvang van de bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Algemeen.

Ratio legis :

- niet ruïneren van bestuurders.
- haalbaarheid van aansprakelijkheidsverzekeringen voor alle leden van het bestuursorgaan en dagelijks bestuur en voor alle rechtspersonen.

37

Toepassingsgebied van de wettelijke begrenzing.

Toepassingsgebied ratione materiae (artikel 2:57, § 1, lid 1, WVV) :

- de aansprakelijkheid van leden van het bestuursorgaan of dagelijks bestuurder bedoeld in artikel 2:56 WVV (bestuurdersaansprakelijkheid onder het WVV);
- elke andere vorm van schadeaansprakelijkheid die voortvloeit uit het WVV of andere wetten of reglementen ten laste van de personen vermeld in artikel 2:51 WVV (leden van het bestuursorgaan of dagelijks bestuurder);
- de aansprakelijkheid voor schulden van de vennootschap bedoeld in artikel XX.227 WER (wrongful trading).

38

Omvang van de wettelijke begrenzing.

Omvang van de begrenzing (artikel 2:57, § 1, lid 1, 1°, en volgende WVV) :

Bepert tot EUR 125.000 voor rechtspersonen (artikel 2:57, § 1, lid 1, 1°, WVV) :

- ⇒ die in de drie boekjaren voorafgaand aan de instelling van de aansprakelijkheidsvordering of over een periode sinds de oprichting, indien er sindsdien minder dan drie boekjaren zijn verlopen, (i) een gemiddelde omzet op jaarbasis van minder dan EUR 300.000, exclusief BTW, hebben verwezenlijkt en (ii) waarvan het gemiddelde balanstotaal over dezelfde periode niet hoger was dan EUR 175.000)
- ⇒ Ingevoerd bij amendement tijdens de laatste bespreking.

Bepert tot EUR 250.000 voor rechtspersonen (artikel 2:57, § 1, lid 1, 2°, WVV) :

- ⇒ die niet onder eerste drempel vallen, en
- ⇒ die in de drie boekjaren voorafgaand aan de instelling van de aansprakelijkheidsvordering of over de periode sinds de oprichting, indien er sindsdien minder dan drie boekjaren zijn verlopen, (i) een gemiddelde omzet op jaarbasis van minder dan EUR 700,000, exclusief BTW, hebben verwezenlijkt en (ii) waarvan het gemiddelde balanstotaal over dezelfde periode niet hoger was dan EUR 350,000)

Omvang van de wettelijke begrenzing.

Omvang van de begrenzing :

Bepert tot EUR 1.000.000 voor rechtspersonen (artikel 2:57, § 1, lid 1, 3°, WVV) :

- ⇒ die niet onder de eerste en tweede drempel vallen, en
- ⇒ die in de drie boekjaren voorafgaand aan de instelling van de aansprakelijkheidsvordering of over de periode sinds de oprichting, indien er sindsdien minder dan drie boekjaren zijn verlopen, niet meer dan één van de volgende criteria hebben overschreden : (i) een gemiddelde omzet op jaarbasis van EUR 9.000.000, exclusief BTW, en (ii) een gemiddeld balanstotaal van EUR 4.500.000);

Bepert tot EUR 3.000.000 voor rechtspersonen (artikel 2:57, § 1, lid 1, 4°, WVV) :

- ⇒ die niet onder de eerste, tweede en derde drempel vallen, en
- ⇒ die in de drie boekjaren voorafgaand aan de instelling van de aansprakelijkheidsvordering of over de periode sinds de oprichting, indien er sindsdien minder dan drie boekjaren zijn verlopen, de eerste, tweede en derde drempel hebben overschreven, maar niet de hierna vermelde hogere vijfde drempel hebben bereikt of overschreden;

Omvang van de wettelijke begrenzing.

Omvang van de begrenzing :

Beperkt tot EUR 12.000.000 (artikel 2:57, § 1, lid 1, 5°, WVV) :

voor organisaties van openbaar belang, en

voor rechtspersonen :

- ⇒ die niet onder de eerste, tweede, derde of vierde drempel vallen, en
- ⇒ die in de drie boekjaren voorafgaand aan de instelling van de aansprakelijkheidsvordering of over de periode sinds de oprichting, indien er sindsdien minder dan drie boekjaren zijn verlopen, minstens één van de volgende criteria hebben bereikt of overschreden : (i) een gemiddelde omzet op jaarbasis van EUR 50.000.000, exclusief BTW, en (ii) een gemiddeld balanstotaal van EUR 43.000.000).

Omvang van de wettelijke begrenzing.

Berekening van de omvang van de begrenzing :

- Voor rechtspersonen die in toepassing van artikel III.85 WER een vereenvoudigde boekhouding mogen voeren (artikel 2:57, § 1, lid 2, WVV):

"(...) Art. III.85. § 1. boekhoudplichtige ondernemingen die een onderneming zijn in de zin van artikel I.1, eerste lid, (a) of (c), de vennootschappen onder firma en de gewone commanditaire vennootschappen waarvan de omzet over het laatste boekjaar, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, een door de Koning bepaald bedrag niet overschrijdt, behoeven geen boekhouding te voeren volgens de voorschriften van de artikelen III.83 en III.84, indien zij alle verrichtingen zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde inschrijven in ten minste drie dagboeken zodanig ingericht dat in bijzonderheden kunnen worden gevolgd :

1° in het eerste, de mutaties in de liquide middelen in contanten of op rekening, met omschrijving van de verrichtingen en afzonderlijke vermelding van onttrekkingen van gelden anders dan ten behoeve van hun bedrijf, alsmede de dagelijkse saldi in contanten;

2° in het tweede, de inkoop- en invoerverrichtingen en de ontvangen diensten met vermelding van het bedrag en van de wijze en de dag van betaling;

3° in het derde, de verkoop- en uitvoerverrichtingen en de geleverde diensten met vermelding van het bedrag en van de wijze en de dag van inning alsmede de onttrekkingen in natura anders dan ten behoeve van hun bedrijf.

Van de onttrekkingen bedoeld in het eerste lid, 1° en 3°, kunnen dagelijks de totale bedragen worden ingeschreven.

Het bedrag, de wijze en de dag van betaling of van inning behoeven niet te worden vermeld in de dagboeken bedoeld in het eerste lid, 2° en 3°, indien deze gegevens voorkomen op de inkoopfacturen of op het dubbel van de verkoopfacturen dan wel op de volledige staten die in de vorm van een rekening leveranciers of rekening klanten worden bijgehouden.

§ 2. De verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de internationale verenigingen zonder winstoogmerk die niet meer dan één van de criteria vermeld in paragraaf 2 van de respectievelijke artikelen 3:47 en 3:51 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen overschrijden, behoeven geen boekhouding te voeren volgens de voorschriften van de artikelen III.83 en III.84 wanneer de verrichtingen die betrekking hebben op mutaties in contant geld of op rekeningen zonder uitstel, getrouw en volledig en naar tijdsorde ingeschreven worden in een ongesplitst dagboek volgens het model door de Koning bepaald.

§ 3. Paragraaf 2 is op overeenkomstige wijze van toepassing op de centra van werkzaamheden bedoeld in artikelen 26octies, § 1, en 45 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de stichtingen en de Europese politieke partijen en stichtingen. (...)"

Omvang van de wettelijke begrenzing.

Berekening van de omvang van de begrenzing :

- Voor rechtspersonen die in toepassing van artikel III.85 WER een vereenvoudigde boekhouding mogen voeren :
- het begrip "omzet" : het bedrag van de andere dan niet-recurrente ontvangsten.
- het begrip "balanstotaal" : het grootste van de twee bedragen vermeld onder de bezittingen en de schulden.

Omvang van de wettelijke begrenzing.

Berekening van de omvang van de begrenzing :

- Aanpassingsmechanisme voor de in het WVV voorziene bedragen (artikel 2:57, § 1, lid 3, WVV) : telkens als de stijgingen of dalingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen op 1 januari van het volgende jaar leiden tot een stijging of daling van het indexcijfer van de consumptieprijzen met 5 % of meer
- ⇒ verhoging of vermindering van de bedragen betreffende het balanstotaal en de omzet vanaf dezelfde datum met hetzelfde percentage .
- ⇒ Bekendmaking van de aanpassingen per bericht via het Belgisch Staatsblad.
- ⇒ Basisindex : het indexcijfer van de consumptieprijzen van december 2017.

Omvang van de wettelijke begrenzing.

Artikel 2:57, § 2, WVV :

- beperking geldt zowel tegenover de rechtspersoon als tegenover derden.
- Ongeacht grondslag van de vordering, en dit zowel voor contractuele als buitencontractuele aansprakelijkheidsvorderingen.
- gelden voor alle in artikel 2:57, § 1, vermelde personen samen.
- per feit of geheel van feiten dat aanleiding kan geven tot aansprakelijkheid, ongeacht het aantal eisers of vorderingen.

Uitzonderingen op de wettelijke begrenzing van de omvang van de bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Uitzonderingen op de wettelijke beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid.

(artikel 2:57, § 3, WVV) :

- in geval van lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt, van zware fout, van bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden in hoofde van de persoon die aansprakelijk gesteld wordt (artikel 2:57, § 3, 1°, WVV);
- voor de in de artikel 5:138, 1° tot 3, WVV en artikel 7:205, 1° tot 3°, WVV bedoelde verplichtingen (artikel 2:57, § 3, 2°, WVV);
- voor de hoofdelijke aansprakelijkheid als bedoeld in artikel 442quater WIB / artikel 458 WIB en artikel 93undeciesC WBTW / artikel 73sexies WBTW (artikel 2:57, § 3, 3°, WVV);
- voor de hoofdelijke aansprakelijkheid als bedoeld in artikel XX.226 WER (RSZ-schulden) (artikel 2:57, § 3, 4°, WVV).

Eerste uitzondering op de wettelijke begrenzing van de bestuurdersaansprakelijkheid.

Eerste uitzondering op de wettelijke beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid.

Artikel 2:57, § 3, 1°, WVV : in geval van lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt, van zware fout, van bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden in hoofde van de persoon die aansprakelijk gesteld wordt :

⇒ "In geval van lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt, van zware fout".

- toevoeging bij amendement nr. 536.
- Per analogie met werknemers => artikel 18 WAO : *"(...) Ingeval de werknemer bij de uitvoering van zijn overeenkomst de werkgever of derden schade berokkent, is hij enkel aansprakelijk voor zijn bedrog en zijn zware schuld. Voor lichte schuld is hij enkel aansprakelijk als die bij hem eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt. Op straffe van nietigheid mag niet worden afgeweken van de bij het eerste en het tweede lid vastgestelde aansprakelijkheid, tenzij, en alleen wat de aansprakelijkheid tegenover de werkgever betreft, bij een door de Koning algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst. De werkgever kan de vergoedingen en de schadeloosstellingen die hem krachtens dit artikel verschuldigd zijn en die na de feiten met de werknemer zijn overeengekomen of door de rechter vastgesteld, op het loon inhouden in de voorwaarden als bepaald bij artikel 23 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers. (...)"*
- Ratio legis : *"De memorie van toelichting van voorliggend wetsontwerp stelt overigens zelf vast dat er een "ongerechtvaardigd verschil" bestaat tussen de tot op heden bestaande onbeperkte aansprakelijkheid van leden van een bestuursorgaan en de beperkte aansprakelijkheid van (top)managers die wel werknemer maar geen lid zijn van het bestuursorgaan van de vennootschap. De aansprakelijkheid van de werknemer is immers op grond van artikel 18 van de arbeidsovereenkomstenwet beperkt in die zin dat een werknemer alleen voor grove fouten die aan opzet grenzen of voor herhaaldelijke lichte fouten aansprakelijk kan worden gesteld. Het is echter de vraag of aan voornoemd ongerechtvaardigd verschil in termen van grondwettigheid adequaat wordt tegemoet gekomen door een nieuw ongerechtvaardigd verschil in te voeren. Wij menen alvast dat op die vraag enkel een ontkennend antwoord past. (...) Voorliggend amendement beperkt het toepassingsgebied van de CAP voor bestuurders zodanig dat bestuurders geen ruimere aansprakelijkheidsbeperking genieten dan werknemers."*

Eerste uitzonderingen op de wettelijke beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid.

Artikel 2:57, § 3, 1°, WVV : in geval van lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt, van zware fout, van bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden in hoofde van de persoon die aansprakelijk gesteld wordt :

⇒ "van bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden in hoofde van de persoon die aansprakelijk gesteld wordt".

- oorspronkelijke tekst.
- Geen exoneratie of vrijwaring mogelijk.

Randbemerking.

© 2021 Deloitte Legal

51

51

Bijzondere faillissementsaansprakelijkheid wegens kennelijk grove fout (artikel XX.225 WER).

De aansprakelijkheid van de bestuurder voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming indien een door hem begane, kennelijk grove fout heeft bijgedragen tot het faillissement.

Grondslag?	Sinds 1 mei 2018 artikel XX.225 WER (ex artikel 530, §1, W.Venn. (NV) artikel 265 (BVBA) artikel 409 (CVBA)).
Wie?	(Gewezen) bestuurders, zaakvoerders, dagelijks bestuurders en leden directieraad of raad van toezicht van onderneming alsook andere personen met werkelijke bestuursbevoegdheid t.o.v. de curator / (subsidiar) benadeelde derden (schuldeisers) Persoonlijk en al dan niet hoofdelijk aansprakelijk.
Voorwaarden?	<ul style="list-style-type: none"> • de onderneming werd failliet verklaard; • het actief is ontoereikend; • de (dagelijks) bestuurder heeft een kennelijk grove fout gemaakt : <ul style="list-style-type: none"> • Kennelijke fout: normaal zorgvuldig en diligent bestuurder (marginale toetsing) • Grove fout: essentiële normen van het dagelijkse leven en de samenleving aantasten en waarvan de bestuurder wist of moest weten dat ze schade zou veroorzaken (onweerlegbaar vermoeden: ernstige fiscale fraude). • Elke grove is een kennelijke fout maar niet elke kennelijke is een grove fout. • De fout heeft bijgedragen aan het faillissement ⇔ geen causaliteitsvereiste → fout moet niet aan de oorzaak van het faillissement liggen. • Uitzondering voor kleine ondernemingen met omzet (3 voorafgaande boekjaren) < EUR 620.000 en balanstotaal (laatste boekjaar) < EUR 370.000 en verenigingen met vereenvoudigde boekhouding.
Vergoeding?	<ul style="list-style-type: none"> • Geheel of een deel van de schulden ten belope van het tekort. • Afhankelijk van vorm waarin collectieve schade zich manifesteert (artikel XX.225, §5, WER): <ul style="list-style-type: none"> • Vermindering of afwezigheid actief: rangorde gerespecteerd (wettige redenen van voorrang); • Vermeerdering passief: rangorde <u>niet</u> gerespecteerd.
Vrij beroeper	Griffier stelt tuchtorgaan bestuurder in kennis door een kopie te sturen van het vonnis (artikel XX.225, §6, WER).

52

52

Bijzondere faillissementsaansprakelijkheid wegens kennelijk grove fout (artikel XX.225 WER).

De aansprakelijkheid van de bestuurder voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming indien een door hem begane, kennelijk grove fout heeft bijgedragen tot het faillissement.

Enkele voorbeelden.

- Opstellen van een jaarrekening die geen getrouw beeld geeft van de toestand van de vennootschap
- Manifeste miskennen van het vennootschapsbelang om een andere vennootschap te bevoordelen (bv. niet factureren van geleverde diensten)
- Verbintenissen aangaan, waarvan men weet of behoort te weten dat de vennootschap onvoldoende middelen heeft om ze na te komen
- Totale passiviteit/gebrek aan controle van de bestuurders
- Persoonlijk voordeel bestuurder – rekening courant
- Iedere vorm van ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van ratione societatis : algemeen.

Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

bvba (artikel 265 W.Venn.)
cvba (artikel 409 W.Venn.)
nv (artikel. 530 W.Venn.)

'Ondernemingen'

Vennootschappen met rechtspersoonlijkheid
Verenigingen
Stichtingen
Maatschappen

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van ratione societatis: uitzondering.

Kleine vennootschappen.

Kleine bvba (artikel 265, §1, tweede lid, W.Venn.), of

Kleine cvba (artikel 409, §1, tweede lid, W.Venn.) :

omzet (3 voorafgaande boekjaren) < EUR 620.000.

balanstotaal (laatste boekjaar) > EUR 370.000.

Kleine ondernemingen.

omzet (3 voorafgaande boekjaren) < EUR 620.000;

balanstotaal (laatste boekjaar) > EUR 370.000;

of vzw / stichting met vereenvoudigde boekhouding (artikelen 17, 37 en 53 Wet 27 juni 1921).

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van ratione societatis: uitzondering.

Uitzondering te bewijzen door aangesproken bestuurder

Niet bij onvolledigheid jaarrekening of afwezigheid getrouw beeld

- Belastingcontrole wijst op onregelmatigheid boekhouding vroegere jaren;
- Dwangbevel niet opgenomen;
- Rechtzettingen van jaarrekening neergelegd maar dit is slechts uitzonderlijk mogelijk en bovendien niet goedgekeurd door algemene vergadering (Luik 7de kamer, 25 februari 2016, DAOR 2016, nr. 119).

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van ratione societatis: uitzondering.

Voor zover de onderneming nog geen drie volledige boekjaren heeft doorlopen voorafgaandelijk aan het faillissement, moeten de cijfers die desgevallend beschikbaar zijn, worden geëxtrapoleerd naar een periode van drie jaar.

- Zo niet, ontsnappen vennootschappen die reeds aan het begin aan de voorwaarden van bestuurdersaansprakelijkheid voldoen aan verzwaarde aansprakelijkheid (Kh. Gent Afd. Kortrijk 2de kamer 16 januari 2016, DAOR 2016/2, met verwijzing naar M. Vandenbogaerde).

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van ratione personae.

Bestuurder sensu lato.

(gewezen) bestuurders sensu stricto;
Andere personen met werkelijke bestuursbevoegdheid;
feitelijke bestuurders;
leden directiecomité.

NIET:

- Dagelijkse bestuurders

Bestuurder sensu latissimo.

(gewezen) bestuurders / zaakvoerders sensu stricto;
dagelijks bestuurders;
leden directieraad of raad van toezicht;
andere personen met werkelijke bestuursbevoegdheid.

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van toepassingsvoorwaarden.

Uitgesproken, niet afgesloten, faillissement;

Deficitair netto-actief;

Kennelijk grove fout

- Onweerlegbaar vermoeden: ernstige fiscale fraude

Bijgedragen tot faillissement.

Uitgesproken, niet afgesloten, faillissement;

Deficitair netto-actief;

Kennelijk grove fout;

- Onweerlegbaar vermoeden: ernstige fiscale fraude

Bijgedragen tot faillissement.

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van de actierecht curator en subsidiair schuldeisers.

Sinds 2002 ook vorderingsrecht schuldeisers naast curator, maar sinds 2008 de facto subsidiair.

Cass. 10 december 2008, TRV 2012, 45:

- "(...) Een schuldeiser die samen met de curator een vordering instelt, **kan enkel schadevergoeding bekomen voor zijn persoonlijke schade, onafhankelijk van het verlies van een vordering op de vennootschap of veroorzaakt door een fout vreemd aan degene die de collectieve schade heeft veroorzaakt. (...)**"
- Voor collectieve schade is de vordering dus de facto subsidiair.

Benadeelde schuldeisers :

- curator ageert niet binnen maand na aanmaning;
- curator op de hoogte;
- curator kan tussenkomen;
- van rechtswege geacht vordering voort te zetten als rechtsopvolger van de schuldeisers.

Boedel vergoedt kosten van de schuldeisers

- tussenkomst van de curator, of
- voordeel voor de boedel.

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van de omvang van de schadevergoeding.

Geheel of een deel van de schulden tot het beloop van het tekort.

Geheel of een deel van de schulden ten belope van het tekort.

Afhankelijk van vorm waarin collectieve schade zich manifesteert (artikel XX. 225, §5, WER):

- vermindering of afwezigheid van actief: rangorde gerespecteerd.
- vermeerdering van passief: rangorde niet gerespecteerd.

Voor alle of een deel van de schulden.

De rechter heeft een ruime beoordelingsvrijheid zonder dat hij daarvan op arbitraire wijze mag gebruik maken. De goede trouw van de bestuurder is geen criterium om de vergoeding al dan niet te matigen (Kh. Gent (Afd. Kortrijk), 2de K, 6 januari 2016, DAOR 2016/2, 55; TRV 2016, 1004)

Tweede uitzondering op de wettelijke begrenzing van de bestuurdersaansprakelijkheid.

© 2021 Deloitte Legal

63

63

Tweede uitzondering op de wettelijke beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid.

(artikel 2:57, § 3, 2°, WVV) :

- voor de in de artikel 5:138, 1° tot 3, WVV bedoelde verplichtingen

=> aansprakelijkheid van bestuurders voor niet-geldig verrichte inschrijvingen, waarvoor zij van rechtswege als inschrijvers kwalificeren / tot werkelijke volstorting van de aandelen, waarvoor zij van rechtswege als inschrijvers kwalificeren / tot volstorting van de aandelen waarop rechtstreeks of middels certificaten ingeschreven werd in strijd met artikel 5:12 WVV – zijnde door de rechtspersoon zelf),

- voor de in artikel 7:205, 1° tot 3°, WVV bedoelde verplichtingen

=> aansprakelijkheid van bestuurders voor niet-geldig verrichte inschrijvingen bij kapitaalverhogingen, waarvoor zij van rechtswege als inschrijvers kwalificeren / tot werkelijke volstorting van één vierde op de aandelen, tot werkelijke volstorting van inbrengen in natura binnen de vijf jaar en tot werkelijke volstorting van het kapitaal waarvoor zij als inschrijvers beschouwd worden / tot volstorting van de aandelen waarop rechtstreeks of middels certificaten ingeschreven werd in strijd met artikel 7:182 WVV – zijnde door de rechtspersoon zelf -

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 64

64

Derde uitzondering op de wettelijke begrenzing van de bestuurdersaansprakelijkheid.

© 2021 Deloitte Legal

65

65

Derde uitzondering op de wettelijke beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid.

Aartikel 2:57, § 3, 3°, WVV : voor de hoofdelijke aansprakelijkheid als bedoeld in artikel 442quater WIB / artikel 458 WIB (Bedrijfsvoorheffing) en artikel 93undeciesC WBTW / artikel 73sexies WBTW (BTW).

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 66

66

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442quater WIB | Art. 93undeciesC WBTW

Programmawet van 20 juli 2006 : artikel 14 (invoering van artikel 442quater WIB1992 : Bedrijfsvoorheffing) en artikel 15 (invoering van artikel 93undecies C WBTW).

Inwerkingtreding : 28 juli 2006.

Voorziet onder bepaalde voorwaarden in een aansprakelijkheid van de bestuurders belast met de dagelijkse leiding van vennootschappen en verenigingen wegens :

- een tekortkoming door de vennootschap aan de verplichting tot betaling van bedrijfsvoorheffing (artikel 442quater WIB).
- een tekortkoming door de vennootschap aan de verplichting tot betaling van BTW (artikel 93undecies C WBTW).

67

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442quater WIB | Art. 93undeciesC WBTW

Toepassingsgebied ratione personae.

In principe : een trapsgewijze hoofdelijke aansprakelijkheid.

In eerste instantie (artikel 442quater, § 1, lid 1, WIB en artikel 93undeciesC, § 1, lid 1, WBTW) : de bestuurder of de bestuurders van alle vennootschappen of van verenigingen en stichtingen bedoeld in artikel 3:47, § 3, WVV (in werkelijkheid : artikel 3:47, § 2) of in artikel 3:50, § 1 tot § 4, WVV (in werkelijkheid 3:51, § 1 tot § 4,) die belast zijn met de dagelijkse leiding van de vennootschap of de rechtspersoon.

⇒ Gewijzigd door Wet tot aanpassing van bepaalde federale bepalingen aan het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

⇒ Vroeger : verwijzing naar de verenigingen onderworpen aan artikel 17, § 3, V&S Wet.

68

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Toepassingsgebied ratione personae.

Alle niet kleine VZW's (artikel 3:47, § 2, WVV en artikel 3:51, § 1 tot § 4, WVV) : wanneer zij aan minstens twee van de volgende drie voorwaarden voldoet : (i) een jaargemiddelde van 5 voltijdse werknemers hebben, (ii) in totaal 334.500 EUR, excl. BTW, andere dan niet-recurrente ontvangsten, en (iii) in totaal 1.337.000 EUR aan bezittingen.

Randbemerking bij de uitzondering voor kleine VZW : bestuurders van een kleine VZW zijn niet aansprakelijk op basis van beide bepalingen. Evenwel : zij blijven wel nog aansprakelijk op basis van de gemeenrechtelijke buitencontractuele aansprakelijkheid van artikel 1382 B.W.

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Toepassingsgebied ratione personae.

Begrip "bestuurder" :

Artikel 442^{quater}, § 1, lid 3, WIB en artikel 93^{undecies} C WBTW : onder "*bestuurder van een vennootschap of van een rechtspersoon in de zin van voornoemde bepalingen*" dient begrepen te worden :

"elke persoon die, in feite of in rechte, de bevoegdheid heeft of heeft gehad om de vennootschap of de rechtspersoon te besturen, met uitsluiting van de gerechtelijke mandatarissen."

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Toepassingsgebied ratione personae.

In tweede instantie (artikel 442^{quater}, § 1, lid 2, WIB en artikel 93^{undecies}, § 1, lid 2, WBTW) : de aansprakelijkheid kan uitgebreid worden tot alle andere bestuurders van de vennootschap of van de rechtspersoon, indien in hunnen hoofde een fout wordt aangetoond die heeft bijgedragen tot de tekortkoming van de bestuurders belast met de dagelijkse leiding van de vennootschap of de rechtspersoon.

Deze bestuurders gaan m.a.w. niet noodzakelijk vrijuit.

Zowel natuurlijke personen als bestuurders-vennootschappen vallen onder het toepassingsgebied.

Gerechtelijke mandatarissen zijn uitgesloten, zoals curatoren, vereffenaars en andere door de rechtbank aangestelde personen, zoals voorlopig bewindvoerders.

71

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Toepassingsgebied ratione materiae.

De bestuurder kan hoofdelijk aansprakelijk gesteld worden voor tekortkomingen door de vennootschap of de rechtspersoon aan haar verplichting tot betaling van de bedrijfsvoorheffing of de BTW die te wijten zijn aan een fout in de zin van artikel 1382 B.W. die zij hebben begaan bij het besturen van de vennootschap of de rechtspersoon (artikel 442^{quater}, § 1, lid 1 (Bedrijfsvoorheffing) en artikel 93^{undecies} C, § 1, lid 1, (BTW).).

Hij dient m.a.w. een fout in de zin van artikel 1382 B.W. begaan hebben : (i) ofwel een schending van een specifieke wetsbepaling, (ii) ofwel een schending van de algemene zorgvuldigheidsnorm.

Het bewijs van de fout dient geleverd te worden aan de hand van de gemeenschappelijke bewijsregels.

72

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Toepassingsgebied ratione materiae.

Algemene regel : een oorzakelijk verband tussen de fout en de schade dient bewezen te worden door de Fiscale Administratie.

Uitzondering : de wet voert evenwel ook een weerlegbaar vermoeden in (artikel 442^{quater}, § 2, lid 1, WIB1992 (Bedrijfsvoorheffing) en artikel 93^{undecies} C, § 2, lid 1, (BTW)) : de herhaalde niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing respectievelijk de BTW wordt, behoudens tegenbewijs, vermoedt voort te vloeien uit de fouten die de bestuurder of bestuurders belast met de dagelijkse leiding hebben begaan bij het besturen van de vennootschap of de rechtspersoon.

De bestuurder dient het bewijs te leveren dat de fout niet de oorzaak is van het feit dat de vennootschap de bedrijfsvoorheffing niet heeft kunnen betalen. Indien hij daarin slaagt, geen aansprakelijkheid voor de schade.

Hij dient het bewijs voor te leggen dat hij de nodige inspanningen geleverd heeft, opdat de vennootschap de schuld zou voldoen.

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Toepassingsgebied ratione materiae.

Onder "**herhaalde inbreuken op de verplichting tot betaling van de Bedrijfsvoorheffing of de BTW**" dient begrepen te worden (artikel 442^{quater}, § 2, lid 2, WIB1992 (Bedrijfsvoorheffing) en artikel 93^{undecies} C, § 2, lid 2, (BTW)) :

(i) ofwel voor **een trimestriële schuldenaar** van de voorheffing, het gebrek aan betaling van ten minste twee vervallen schulden binnen een periode van een jaar / voor een belastingplichtige die gehouden is tot het indienen van trimestriële aangiften inzake BTW, het gebrek aan betaling van ten minste twee eisbare schulden binnen een periode van een jaar,

(ii) ofwel voor **een maandelijks schuldenaar** van de voorheffing, het gebrek aan betaling van ten minste drie vervallen schulden binnen een periode van een jaar / voor een belastingplichtige die gehouden is tot het indienen van maandelijks aangiften inzake BTW, het gebrek aan betaling van ten minste drie eisbare schulden binnen een periode van een jaar,

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Toepassingsgebied ratione materiae.

Wettelijke uitzondering op het vermoeden van fout (artikel 442^{quater}, § 3, WIB1992 (Bedrijfsvoorheffing) en artikel 93^{undecies} C, § 3, WBTW (BTW).) :

indien de niet-betaling het gevolg is van financiële moeilijkheden die aanleiding gegeven hebben tot het openen van de procedure van gerechtelijk akkoord, van faillissement of van gerechtelijke ontbinding.

Randbemerking : enkel verval van het wettelijk vermoeden. De eventuele aansprakelijkheid blijft bestaan.

75

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Omvang van de aansprakelijkheid.

Te vergoeden schade	
BV	BTW
<ul style="list-style-type: none"> • Hoofdsom • Interesten • NIET<ul style="list-style-type: none"> • Belastingverhogingen • Administratieve boetes • Advocatenkosten <p>→ voor eventuele boetes en andere belastingvermeerderingen (schade) moet men zijn toevlucht nemen tot het gemeenrechtelijke regime van art. 1382 B.W.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hoofdsom • Toebehoren, dus inclusief kosten • NIET de administratieve boetes

(artikel 442^{quater}, § 4, WIB / artikel 93^{undecies} C, § 4, WBTW).

76

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Omvang van de aansprakelijkheid.

De wetgever heeft een hoofdelijke aansprakelijkheid ingevoerd, wat betekent dat elke bestuurder kan aangesproken worden voor het volledige bedrag van de schuld (wettelijke hoofdelijkheid).

Geen hoofdelijkheid van rechtswege : de tussenkomst van de rechter is vereist.

De schadevergoeding staat los van een faillissement.

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Vorderingsgerechtigde.

De bevoegde ontvanger van de directe of indirecte belastingen.

Enmaal een vonnis bekomen is, is het de bevoegdheid van dezelfde ontvanger om over te gaan tot de invordering van de hoofdsom en de intresten van de schulden inzake bedrijfsvoorheffing (artikel 442^{quater}, § 4, WIB) respectievelijk van de BTW (artikel 93^{undecies} C, § 4, WBTW).

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Procedure (artikel 442^{quater}, § 5, WIB / artikel 93^{undecies} C, § 5, WBTW).

Stap 1 : kennisgeving per aangetekend schrijven aan de bestuurder, waarin de ontvanger de bestuurder verzoekt de nodige maatregelen te treffen om de tekortkoming te verhelpen of om aan te tonen dat deze niet het gevolg is van een door hen begane fout.

=> vanaf de datum van verzending één maand de tijd om zich in regel te stellen door *ofwel* de schuld integraal te betalen, *ofwel* een afbetalingsplan overeen te komen met de fiscus, *ofwel* aan te tonen dat het niet-betalen van de verschuldigde belasting niet aan hem te wijten is.

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Procedure (artikel 442^{quater}, § 5, WIB / artikel 93^{undecies} C, § 5, WBTW).

Stap 2 : na het verstrijken van de termijn van één maand : aansprakelijkheidsvordering tegen de bestuurders.

Sanctie bij gebrek aan kennisgeving en/of bij gebrek aan naleving van de respijttermijn : onontvankelijkheid van de rechtsvordering.

Tijdens de respijttermijn : wel mogelijkheid om bewarende maatregelen te vorderen ten laste van het vermogen van de bestuurder of bestuurders, aan wie de kennisgeving toegezonden is. De wet vereist geen zekere, vaststaande en opeisbare schuldvordering voor het aanvragen van bewarende maatregelen (gebruikelijk in het beslagrecht), maar enkel een aangetekende kennisgeving aan de bestuurder(s).

Aansprakelijkheid voor bepaalde fiscale schulden.
Art. 442^{quater} WIB | Art. 93^{undecies}C WBTW

Bevoegde rechtbank (artikel 442^{quater}, § 6, WIB / artikel 93^{undecies} C, § 6, WBTW).

Algemene regel : Ondernemingsrechtbank bevoegd voor het arrondissement waar de vennootschap zijn maatschappelijke zetel heeft.

In geval van de insolventieprocedure geopend werd : de insolventierechtbank, bedoeld in artikel I.22 WER

Vierde uitzondering op de wettelijke begrenzing van de bestuurdersaansprakelijkheid.

Vierde uitzondering op de wettelijke beperking van de bestuurdersaansprakelijkheid.

Artikel 2:57, § 3, 4°, WVV : voor de hoofdelijke aansprakelijkheid als bedoeld in artikel XX.226 WER (RSZ-schulden).

83

Aansprakelijkheid voor sociale zekerheidsschulden (artikel XX.226 WER).

De aansprakelijkheid van de bestuurder voor het geheel of een deel van de onbetaalde sociale bijdragen van de onderneming indien een door hem begane, grove fout heeft bijgedragen tot het faillissement.

Grondslag?	Sinds 1 mei 2018 artikel XX.226 WER (ex artikel 530, §2, W.Venn. (NV) artikel 265 §2 (BVBA) artikel 409, §2 (CVBA)).
Wie?	(Gewezen) bestuurders, zaakvoerders, dagelijks bestuurders en leden directieraad of raad van toezicht van onderneming alsook andere personen met werkelijke bestuursbevoegdheid t.o.v. de curator / RSZ. Persoonlijk en hoofdelijk (!) aansprakelijk.
Voorwaarden?	<ul style="list-style-type: none"> • De onderneming werd failliet verklaard; • De onderneming heeft achterstallige RSZ bijdragen; • Objectieve aansprakelijkheid van de bestuurder: in de loop van een periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring [betrokken] bij minstens twee faillissementen, vereffeningen of gelijkaardige operaties met schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de socialezekerheidsbijdragen (verschillend bij artikel 530, §2, W.Venn. gewone grove fout)

84

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van razione societatis.

Vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

bvba (artikel 265, §2, W.Venn.)

cvba (artikel 409, §2, W.Venn.)

nv (artikel 530, §2, W.Venn.)

Ook 'kleine vennootschappen' (*supra*)

'Ondernemingen'

Vennootschappen met rechtspersoonlijkheid

Verenigingen

Stichtingen

Maatschappen

Ook 'kleine ondernemingen' (*supra*)

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van razione personae.

Bestuurder sensu lato.

(gewezen) bestuurders sensu stricto;
feitelijke bestuurders;

NIET:

- dagelijkse bestuurders
- leden directiecommité

Bestuurder sensu latissimo.

(gewezen) bestuurders /
zaakvoerders sensu stricto;

dagelijks bestuurders;

leden directieraad of raad van toezicht;

andere personen met werkelijke bestuursbevoegdheid.

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van toepassingsvoorwaarden.

'Gewone' grove fout

die aan de basis lag van het faillissement

of

objectieve aansprakelijkheid:

In laatste vijf jaar;

Betrokken bij twee gelijktijdige of opeenvolgende* of meer faillissementen, vereffeningen of gelijkaardige operaties;

Met RSZ-schulden

* Cass. 7/04/2017, C.16.0390/N1)

~~Gewone Grove fout~~

• Objectieve aansprakelijkheid:

• In laatste vijf jaar;

• Betrokken bij minstens twee gelijktijdige of opeenvolgende faillissementen* of vereffeningen;

• Met RSZ-schulden.

Als:

• (Gewezen) bestuurder, gewezen bestuurder;

• lid directieraad of raad van toezicht;

• werkelijke bestuursbevoegdheid.

Randbemerking : Cass. (1ste kamer), 7 april 2017, TRV/RPS, 2017.

Voor de toepassing van artikel 265, § 2, eerste lid, W.Venn. moet "de betrokkenheid bij minstens twee faillissementverklaringen" uitgelegd worden

- dat dit *zowel* betrekking heeft op faillissementsverklaringen die achtereenvolgens zijn uitgesproken;
- *als* faillissementverklaringen die gelijktijdig op dezelfde dag zijn uitgesproken.

Wijziging sinds 1 mei 2018 op het vlak van het actierecht en de omvang van de schadevergoeding.

Op vordering van:

- RSZ & curator

Vergoeding:

- geheel of deel van alle verschuldigde sociale bijdragen, bijdrageopslagen, verwijlinteressen en de vaste vergoeding bedoeld in artikel 54ter KB 28 november 1969 (afhankelijk bv. van goede trouw* Cass. 24/03/2016 C.15.0166N).

Op vordering van:

- RSZ & curator

Vergoeding:

- geheel of deel van alle verschuldigde sociale bijdragen met inbegrip van verwijlinteressen.
- schadevergoeding op grond van artikel XX.225 bij vordering van de RSZ wordt toegerekend op het bedrag van de veroordeling verkregen op grond van artikel XX.226 WER (artikel XX.226, §2, WER).

Randbemerking : voor de volgende bestuurdersaansprakelijkheidsvordering is er geen uitzondering op de wettelijke begrenzing.

Wrongful trading (artikel XX.227 WER).

De aansprakelijkheid van de bestuurder voor het geheel of een deel van de schulden van de onderneming indien hij wetens en willens een verloren onderneming of activiteit heeft verdergezet.

Grondslag?	Artikel XX.227 WER (codificatie vaststaande rechtspraak gebaseerd op artikel 1382 BW).
Wie?	(Gewezen) bestuurders, zaakvoerders, dagelijks bestuurders en leden directieraad of raad van toezicht van onderneming alsook andere personen met werkelijke bestuursbevoegdheid t.o.v. de curator. Persoonlijk en al dan niet hoofdelijk aansprakelijk.
Voorwaarden?	<ul style="list-style-type: none"> • de onderneming werd failliet verklaard; • het actief is ontoereikend; • De (dagelijks) bestuurder:<ul style="list-style-type: none"> • behoorde voorafgaand aan faillissement te weten dat er kennelijk geen redelijk vooruitzicht was om de onderneming/haar activiteiten te redden en een faillissement te vermijden; en • heeft niet als een normaal voorzichtig en zorgvuldig bestuurder gehandeld. • Uitzondering voor VZW's en stichtingen met vereenvoudigde boekhouding (idem als artikel XX.225 WER).
Vergoeding?	<ul style="list-style-type: none"> • Geheel of een deel van de schulden ten belope van het tekort. • Afhankelijk van vorm waarin collectieve schade zich manifesteert (artikel XX.227, §3, WER):<ul style="list-style-type: none"> • Vermindering of afwezigheid actief : rangorde gerespecteerd (wettige redenen van voorrang). • Vermeerdering passief: rangorde <u>niet</u> gerespecteerd.
Vrij beroeper	Griffier stelt tuchtorgaan bestuurder in kennis door een kopie te sturen van het vonnis (artikel XX.227, §4, WER).

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 91

91

**Kwijting van
bestuurdersaansprakelijkheid.**

92

Kwijting van bestuurdersaansprakelijkheid onder WVenn.

93

Kwijting van bestuurdersaansprakelijkheid.

Huidige regeling :

Voor de BVBA : artikel 284, lid 2, Wvenn.

Voor de NV : artikel 554, lid 2, Wvenn.

Voor de CommVA : artikel 657 Wvenn juncto artikel 554, lid 2, Wvenn.

94

Kwijting van bestuurdersaansprakelijkheid.

Naar Belgisch recht : de kwijting dient beschouwd te worden als een goedkeuring van het gevoerde beleid en een afstand van recht om als lastgever de actio mandati in te stellen tegen de lasthebber met betrekking tot de (eventuele) in de voorbije periode begane bestuursfouten of overtredingen van de Vennootschappenwet of van de statuten.

Opdat de kwijting rechtsgeldig zou zijn : de ware toestand van de vennootschap mag niet verborgen gehouden zijn door enige weglating of onjuiste opgave in de jaarrekening en, wat de extra-statutaire verrichtingen of de in strijd met het Wetboek van Vennootschap gestelde verrichtingen betreft, dat deze bepaaldelijk zijn aangegeven in de oproeping voor de jaarlijkse algemene vergadering.

De kwijting kan niet worden tegengeworpen aan derden, zoals de schuldeisers en de curator, voor zover deze niet optreedt namens de vennootschap, maar namens de gezamenlijke schuldeisers.

Kwijting van bestuurdersaansprakelijkheid.

Indien geen of geen rechtsgeldige kwijting verleend werd, kan de algemene vergadering beslissen om de vennootschapsvordering in te stellen. De algemene vergadering is hiervoor exclusief bevoegd.

Een individuele schuldeiser die op rechtsgeldige wijze voor de kwijting gestemd heeft, verliest eveneens het recht om een individuele aansprakelijkheidsvordering in te stellen ter vergoeding van de schade die hij persoonlijk geleden heeft en ook het recht om zelf of samen met de andere aandeelhouders de minderheidsvordering voor rekening van de vennootschap in te stellen

Kwijting van bestuurdersaansprakelijkheid.

Algemene regel : alle bestuurders zijn in principe hoofdelijk aansprakelijk voor alle overtredingen van de statuten of het Wetboek van Vennootschappen (artikel 528 W.Venn.). Elke individuele bestuurder kan aansprakelijk gesteld worden tot betaling van de volledige schadevergoeding, zelfs als hij zelf niet betrokken geweest is bij de inbreuk.

Uitweg voor de bestuurders (artikel 528, lid 2, W.Venn.) :

- indien hij deel heeft gehad aan de overtreding van de statuten of het Wetboek van Vennootschappen,
- indien hem geen schuld kan verweten worden, en
- indien hij de overtreding heeft aangeklaagd op de eerstvolgende algemene vergadering. Schriftelijk bewijs van belang !!

Kwijting van bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

WVV.

Voor BV : artikel 5:98, lid 2, WVV : geen wijzigingen. Behoud van de huidige regeling.

"(...) Na de goedkeuring van de jaarrekening, beslist de algemene vergadering bij afzonderlijke stemming over de aan de bestuurders en commissaris te verlenen kwijting. Deze kwijting is alleen dan rechtsgeldig, wanneer de ware toestand van de vennootschap niet wordt verborgen door enige weglating of onjuiste opgave in de jaarrekening, en, wat de met de statuten of met het wetboek strijdige verrichtingen betreft, wanneer deze bepaaldelijk zijn aangegeven in de oproeping. (...)"

WVV.

Voor NV : artikel 7:149, lid 2, WVV : geen wijzigingen. Behoud van de huidige regeling.

"(...) Na de goedkeuring van de jaarrekening beslist de algemene vergadering bij afzonderlijke stemming over de aan de bestuurders of de leden van de raad van toezicht en commissarissen te verlenen kwijting. Deze kwijting is alleen geldig wanneer de jaarrekening geen weglatingen of onjuiste vermeldingen bevat die tot gevolg hebben dat de toestand van de vennootschap wordt weergegeven op een wijze die niet met de werkelijkheid overeenstemt, en, voor schendingen van de statuten of het wetboek, wanneer de bestuurders of de leden van de raad van toezicht deze schendingen uitdrukkelijk hebben opgenomen in de agenda van de algemene vergadering. (...)"

Verjaring van vorderingen in bestuurders- aansprakelijkheid.

© 2021 Deloitte Legal

101

101

Verjaring van bestuurdersaansprakelijkheid onder het WVen.

102

Verjaring.

Vorm van aansprakelijkheid.	Termijn.	Startpunt.
Verrichtingen verband houdend met de bestuurstaak (artikel 198 §1, 4 ^e streepje, W.Venn.)	5 jaar	<ul style="list-style-type: none"> op het tijdstip van de verrichting bij ontdekking : indien dit met opzet verborgen is gehouden vanaf het laatste feit: indien gesteund op ondeelbaar geheel van feiten: LET OP m.b.t. lopende verplichting (vb. instellen alarmprocedure) → Verjaring begint pas te lopen vanaf het faillissement / het overlijden van de bestuurder.
Achterstallige bedrijfsvoorheffing (artikel 443bis, §1, WIB)	5 jaar	Vanaf uitvoerbaarverklaring van het kohier waarin ze zijn opgenomen respectievelijk vanaf twee maanden na het aanslagbiljet.
Achterstallige BTW bijdragen (artikel 81bis, §1, WBTW)	3 / 5 / 7 jaar	Het kalenderjaar waarin de opeisbaarheid van de BTW zich heeft voorgedaan.
Achterstallige RSZ bijdragen (artikel 42, 1 ^e lid, RSZ-wet)	5 jaar	Vanaf de dag van de opeisbaarheid van de schuldvordering.

- Bij hoofdelijke aansprakelijkheid stuit de ingebrekestelling van of erkenning van schuld door één bestuurder de verjaring tegen alle overige bestuurders (art. 2249 BW).
- Burgerlijke vorderingen gestoeld op een misdrijf verjaren nooit voordat de strafvordering is verjaard (art. 26 VT Sv.).

103

Verjaring van bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

104

Verjaring onder het WVV.

- Behoud van het huidig regime van artikel 198, § 1, vierde streepje, Wvnn => nieuw artikel 2:143, § 1, vierde streepje, WVV :

"(...) Met betrekking tot vennootschappen verjaren door verloop van vijf jaren: (...) - alle rechtsvorderingen tegen leden van het bestuursorgaan, dagelijks bestuurders, commissarissen, vereffenaars, tegen de vaste vertegenwoordigers van rechtspersonen die één van de voornoemde functies bekleeden, of tegen alle andere personen die ten aanzien van de vennootschap werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad wegens verrichtingen in verband met hun taak, te rekenen vanaf die verrichtingen of, indien ze met opzet verborgen zijn gehouden, te rekenen vanaf de ontdekking ervan; (...)"

105

Verjaring.

- Gelijkwaardige regeling voor verenigingen en stichtingen => nieuw artikel 2:143, § 2, eerste streepje, WVV :

"(...) Met betrekking tot verenigingen en stichtingen verjaren door verloop van vijf jaren: (...) - alle rechtsvorderingen tegen bestuurders, dagelijks bestuurders, commissarissen, vereffenaars, tegen vaste vertegenwoordigers van rechtspersonen die één van de voornoemde functies bekleeden, of tegen alle andere personen die ten aanzien van de vereniging of stichting werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad wegens verrichtingen in verband met hun taak, te rekenen vanaf die verrichtingen of, indien ze met opzet verborgen zijn gehouden, te rekenen vanaf de ontdekking; (...)"

106

Contractuele beschermings- mogelijkheden tegen bestuurders- aansprakelijkheid.

© 2021 Deloitte Legal

Presentation title 107
[To edit, click View > Slide Master > Slide Master]

107

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurders- aansprakelijkheid onder het WVen.

108

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: overzicht.

Exoneratiebedingen.

Vrijwaringsovereenkomsten.

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: exoneratiebedingen.

Algemeen.

Exoneratiebeding : *"een overeenkomst tussen de schadeverwekker en de schadelijder waardoor eerstgenoemde ten opzichte van de laatstgenoemde, geheel of gedeeltelijk, bevrijd wordt van zijn eventuele aansprakelijkheid."*

Algemeen verbintennisrecht : naar Belgisch recht principieel geldig.

Zowel op het vlak van de contractuele als de buitencontractuele aansprakelijkheid op grond van het principe van de wilsautonomie kan men bevrijd worden van alle aansprakelijkheid, behalve (i) voor eigen opzet of bedrog, (ii) indien een dwingende wetsbepaling zich daartegen verzet, en (iii) indien het beding de aangegane verbintenis teniet zou doen, indien het beding aan het contract iedere zin of betekenis zou ontnemen.

Zelfs bij schade te wijten aan : zware of grove fout.

Vereiste : uitdrukkelijke of stilzwijgende aanvaarding van de exoneratie.

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: exoneratiebedingen.

Toepassing in het vennootschapsrecht.

Oorspronkelijk rechtsleer : ongeldig, gelet op het feit dat de regels inzake bestuurdersaansprakelijkheid van openbare orde / dwingend recht zijn. Elk exoneratiebeding zou nietig zijn (absoluut / relatief).

Recente rechtsleer : dergelijke bedingen zijn geldig, binnen de voorwaarden voorzien in het algemeen verbintenissenrecht.

111

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: exoneratiebedingen.

Toepassing in het vennootschapsrecht.

Ph. Ernst :

de bestuurders kunnen zich exonereren van hun aansprakelijkheid op grond van artikel 1382 en 1383 B.W. en artikel 527 W.Venn. : beide aansprakelijkheidsgronden zijn niet van dwingend recht (gemeenrechtelijke aansprakelijkheid).

de bestuurders kunnen zich niet exonereren van hun aansprakelijkheid op grond van artikel 530 W.Venn. (kennelijk grove fout). De aansprakelijkheidsgrond is verbonden met het faillissement en de vordering kan in het kader van een faillissementsprocedure ingesteld worden door de curator. De bepaling is van openbare orde : de regel overstijgt immers de individuele relatie tussen de bestuurder en de vennootschap of tussen de bestuurder en een derde.

112

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: exoneratiebedingen.

Toepassing in het vennootschapsrecht.

Ph. Ernst :

de bestuurders kunnen zich niet exonereren van hun aansprakelijkheid op grond van artikel 528 W.Venn. : essentiële regels met betrekking tot de organisatie en de werking van de vennootschap (W.Venn. en de statuten) dienen gerespecteerd te worden. De vennootschap, haar aandeelhouders en de schuldeisers moeten hierop kunnen vertrouwen.

113

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: exoneratiebedingen.

Toepassing in het vennootschapsrecht.

Bevoegd orgaan voor het aanvaarden van een exoneratiebeding in een managementovereenkomst : discussie in de rechtsleer.

Volgens sommigen kan enkel de algemene vergadering zich akkoord verklaren met een exoneratiebeding (dit is het orgaan dat bevoegd is om kwijting te verlenen).

Volgens anderen is ook de raad van bestuur hiervoor bevoegd, met dien verstande dat bij de goedkeuring de belangenconflictenregeling nageleefd dient te worden.

M.i. behoort dit tot de bevoegdheid van de algemene vergadering.

114

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: vrijwaringsbedingen.

Algemeen :

Vrijwaringsbeding : *"de schadeverwekker niet te bevrijden van zijn aansprakelijkheid, maar is louter bedoeld om de financiële gevolgen van de aansprakelijkheid af te wentelen op een andere partij."*

Algemeen verbintenissenrecht : de principiële geldigheid wordt algemeen aanvaard. De beperkingen voor exoneratiebedingen kunnen niet doorgetrokken worden naar vrijwaringsbedingen.

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: vrijwaringsbedingen.

Geldigheidsvoorwaarden volgens het algemeen verbintenissenrecht.

- (i) op straffe van nietigheid wegens schending van de openbare orde kunnen geen vrijwaringsbedingen over strafrechtelijke boeten afgesloten worden. De strafrechtelijke boeten zijn als straf persoonlijk. De vrijwaringsregeling kan wel betrekking hebben op de burgerrechtelijke gevolgen van een misdrijf, m.n. de schadevergoeding waartoe de bestuurders veroordeeld zijn ten aanzien van de burgerlijke partijen.
- (ii) alhoewel betwist, zijn vrijwaringsbedingen voor opzettelijke fouten of bedrog evenmin geldig. Grondslag : *"fraus omnia corrumpit"*. Het is strijdig met de openbare orde en de goede zeden om via een overeenkomst te willen ontsnappen aan de gevolgen van bedrog of opzettelijke fout

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: vrijwaringsbedingen.

Toepassing in het vennootschapsrecht.

In principe geldig, mits naleving van de gemeenrechtelijke beperkingen op de geldigheid.

117

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: vrijwaringsbedingen.

Toepassing in het vennootschapsrecht.

Medecontractant : een derde, een (controlerende) aandeelhouder of de vennootschap.

Opmerking 1 : indien de vennootschap de medecontractspartij is : goedkeuring door de raad van bestuur met naleving van de belangenconflictenregeling.

Opmerking 2 : indien de vennootschap de medecontractspartij is : zo de vrijwaring betrekking heeft op de aansprakelijkheid van de bestuurders ten aanzien van de vennootschap zelf, dan zal het beding beschouwd worden als een exoneratiebeding. Indien de bestuurder aansprakelijk gesteld zou worden, dan zou de rechthebbende van de schadevergoeding en de persoon die tot betaling gehouden is, één en dezelfde persoon zijn, nl. de vennootschap (schuldvermenging).

118

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid: vrijwaringsbedingen.

Toepassing in het vennootschapsrecht.

In de praktijk vaak toegepast :

- (i) in de context van groepsvennootschappen, waarbij kaderleden van de moeder vennootschap of van een dochtervennootschap worden aangesteld als bestuurder in een (andere) dochtervennootschap;
- (ii) in filialen van buitenlandse vennootschappen, waarin zo goed als alle beslissingen in het buitenland genomen worden, maar een of meer plaatselijke bestuurders juridisch gelden als de verantwoordelijken die de beslissingen nemen of uitvoeren,
- (iii) zo de overheid of een publiekrechtelijke instelling een persoon aanduidt om als bestuurder te zetelen in een vennootschap waarin hij participeert, en
- (iv) voor crisismanagers die vaak een taak te vervullen krijgen waaraan aansprakelijkheidsrisico's verbonden zijn.

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid onder het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid onder het WVV.

Algemeen verbod op exoneratie en vrijwaring.

- Uitdrukkelijk wettelijke regeling : artikel 2:58 WVV.
- Algemeen verbod (artikel 2:58, lid 1, WVV) :

de aansprakelijkheid van een lid van het bestuursorgaan of dagelijks bestuur kan niet verder worden beperkt dan vermeld onder artikel 2:56 (zijnde de nieuwe wettelijke begrenzing van de aansprakelijkheid).

- Toepassing in concreto (artikel 2:58, lid 2, WVV) :

De rechtspersonen, zijn dochtervennootschappen of de door hen gecontroleerde entiteiten mogen de leden van het bestuursorgaan of dagelijks bestuur niet vooraf exonereren of vrijwaren voor hun aansprakelijkheid jegens de vennootschap of jegens derden.

Contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid onder het WVV.

Algemeen verbod op exoneratie en vrijwaring.

- Sanctie bij schending van het betrokken verbod (artikel 2:58, lid 3, WVV) :

Elke bepaling in de statuten, in een overeenkomst, ongeacht de juridische rechtsgrond, of een eenzijdige wilsuiting die strijdig is => voor niet geschreven geacht.

Samenvatting van de contractuele beschermingsmogelijkheden tegen bestuurdersaansprakelijkheid onder het WVV.

- **Vrijwaringsovereenkomst : beperkt mogelijk.**

vrijwaring voor de financiële gevolgen van de aansprakelijkheid van een bestuurder

- verboden vrijwaring door vennootschap tov eigen bestuurder OF door dochtervennootschap tov bestuurder moedervennootschap
- vrijwaring wel mogelijk door moedervennootschap, zustervennootschap, aandeelhouder,....

- **Exoneratieovereenkomst : verbod.**

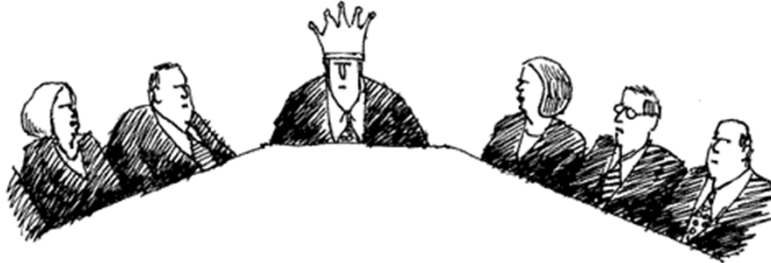
vrijstelling van aansprakelijkheid

- verbod om bestuurders vooraf vrij te stellen van aansprakelijkheid en afstand doen van eventuele vorderingen.

123

Bestuurders- aansprakelijkheids- verzekering.

124

When Mr. Wirthmore began wearing a crown at board meetings, no one said a word about it...but they did vote unanimously to up their D&O policy limits.

c.06CharlesFincher11.22 Scribble-in-Law at LawComix.com

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 125

125

Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

Mogelijkheden tot afwenteling van de financiële gevolgen van de aansprakelijkheid op een andere partij dan de bestuurder.

Verzekering voor bestuurdersaansprakelijkheid ("D&O-polis").

- Dwingende toepassing Verzekeringenwet van 14 april 2014 (oude WLVO).
- Verzekeringnemer:
  - de bestuurder zelf mogelijk,
  - meestal de vennootschap t.v.v. de bestuurders (artikel 92 Verzekeringenwet : "(...) De verzekering kan worden gesloten ten behoeve van wie het aangaat. In dat geval is de verzekerde hij die in geval van schade aantoonbaar belang te hebben bij het verzekerde. Alle excepties eigen aan de verzekeringsovereenkomst en waarop de verzekeraar zich tegen de verzekeringnemer kan beroepen zijn tegenstelbaar aan de verzekerde, wie het ook zij. (...)")

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 126

126

Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

Verzekering voor bestuurdersaansprakelijkheid ("D&O-polis").

- Verzekerde risico's:
  - aansprakelijkheid van een bestuurder; of
  - tussenkomst van de vennootschap o.b.v. een garantiestelling
- Uitgesloten risico's :
  - Bedrog of grove schuld uitdrukkelijk in de polis opgenomen (artikel 62 Verzekeringenwet : "(...) *Niettegenstaande enig andersluidend beding, kan de verzekeraar niet verplicht worden dekking te geven aan hem die het schadegeval opzettelijk heeft veroorzaakt. De verzekeraar dekt de schade veroorzaakt door de schuld, zelfs de grove schuld, van de verzekeringnemer, van de verzekerde of van de begunstigde. De verzekeraar kan zich echter van zijn verplichtingen bevrijden voor de gevallen van grove schuld die op uitdrukkelijke en beperkende wijze in de overeenkomst zijn bepaald. De Koning kan een beperkende lijst opstellen van feiten die niet als grove schuld aangemerkt mogen worden. (...)*")
  - Strafrechtelijke inbreuken, geldboeten of minnelijke schikkingen (artikel 155 Verzekeringenwet : "(...) *Geen enkele geldboete of geen enkele minnelijke schikking in strafzaken kan het voorwerp zijn van een verzekeringsovereenkomst, met uitzondering van die welke ten laste zijn van de persoon die burgerrechtelijk aansprakelijk is en die geen betrekking hebben op de wetten en de uitvoeringsbesluiten betreffende het wegverkeer of betreffende het vervoer over de weg. (...)*")

© 2021 Deloitte Legal

Bestuurdersaansprakelijkheid 127

127

Deloitte.
Legal

As a top legal practice in Belgium, Deloitte Legal - Lawyers is a full service business law firm, highly recommended by the most authoritative legal guides. Deloitte Legal - Lawyers is based in Zaventem, Watermael-Boitsfort, Antwerp, Ghent and Kortrijk. It consists of close to 150 highly qualified Bar-admitted lawyers. Deloitte Legal - Lawyers offers expert advice in the fields of banking & finance, commercial, corporate/M&A, employment, IT/IP, public/administrative, insolvency and reorganisations, real estate, EU law, tax law and dispute resolution. Whenever required to ensure a seamless and comprehensive high-quality service, Deloitte Legal - Lawyers collaborates closely with other professions (e.g. tax, financial advisory, accountancy, consulting), and with a select group of law firms all over the world.

Deloitte Legal - Lawyers provides thorough and practical solutions tailored to the needs of clients ranging from multinational companies, national large and medium-sized enterprises, financial institutions, government bodies to private individuals.

More information: www.deloittelegal.be

© 2021

128